

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K.,
NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K.,
EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT.
KIADÓTULAJDONOSOK: HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRS. PIAC-UTCA 49.

A döntő majoritás

A debreceni függetlenségi és 48-as Károlyi-párt végrehajtó bizottsága vasárnap este jelölő értekezletet tartott, amelynek hullámai méltán foglalkoztatják és tartják izgalomban a város politikai közhangulatát. A jelölő gyűlésen ugyanis olyan irányzatok és befolyások jutottak felszínre, amelyeknek érvényesülése könnyen megbonthatná magát a pártot, de alkalmas a közbéke és a város nyugalmanak felbontásához is.

Itt a kiszivárgott részletek, amelyek a Károlyi-párt intézőbizottságának üléséről közszájon forognak, csakugyan fedik a valóságot, Jánosi Zoltán államtitkár markáns alakját a debreceni függetlenségi és 48-as Károlyi-párt hivatalos jelölő bizottsága az ideai választásokra mellőzte. Mi, akik mindig szeretettel láttuk Jánosi Zoltán közéleti szereplését, küzdelmeit a város fejlődése körül, harcolt azok ellen, akik gátjai voltak Debrecen város szociális és gazdasági erősödésének, nem tudjuk leküzdeni azt a keserűséget, amely minden objektív gondolkozásu, meggyőződéses kritikust elfog, amikor olyan értéket veszít, amilyen értékesnek mi a Jánosi Zoltán puritán egyéniségét ismertük és megbecsültük.

De ne tudjuk megérteni a végrehajtóbizottság határozatának komolyságát akkor sem, amikor annak politikai súlyát mérlegeljük. Jól tudjuk a határozat csak hosszas vajadás után született meg, annak alig hat főnyi majoritása volt, így nélkülözi a demokratikus élvek legkisebb mértékét, hogy fontos, elhatározó kérdésekben, melyet ezerek nevében intéznek, egy törpe többség elhatározó döntése nem provokálhat. Már pedig a város képviselőjének kérdése van olyan fontos és életbevágó mozzanat, hogy arról nem hatan, de hatványan sem határozhatnak, ha csak az illetők nem teszik ki magukat, ez esetben a pártot a felbillenés esélyének.

De nem állhat meg a határozat a politikai közvélemény előtt azért sem, mert olyan téren mozog, amelyen a döntő szó nem őt, de az Országos függetlenségi és 48-as Károlyi-pártot illeti. Az országos párt pedig azt a kérdést, vajjon Jánosi Zoltán elvhiúsága és pártállása fed-e az Országos függetlenségi és 48-as Károlyi-párt programját, elbírált és honorálta is akkor, amikor az ország ügyeinek intézésével egy olyan fontos pozíció betöltését, mint a belügyi államtitkárság politikai hatásköre, éppen a Jánosi Zoltán kezébe

tette le. Hogy pedig ennek a bizalomnak Jánosi Zoltán megfelelt, bizonyítják azok a hiábavaló erőfeszítések és aspirációk, amelyek éppen a Jánosi Zoltán alakjára hivatkoztak és tettek meg.

Hisszük és reméljük tehát, hogy azok a kicsinyeskedések és titkos aspirációk, amelyek körül a vasárnapi határozat megszületett,

a napsugarával együtt elhomályosulnak s a debreceni választópolgárság Jánosi Zoltánnak az elégtételt azzal adja meg, a határozatot azzal reprálja, hogy őt nemcsak jelöli, de meg is választja Debrecen város országgyűlési képviselőjének, az országos függetlenségi és 48-as Károlyi-párt programjával, amelynek Jánosi egyik legkitünőbb reprezentánsa.

Wilson Németországért

Az entente elismeri a német kormányt

Berlin, március 17. Párisi jelentés szerint a szövetségesek március 13-án elhatározták, hogy a jelenlegi német kormányt elismerik.

Az Egyesült Államok elnöke a német feltételek enyhítéséért

Berlin, március 17. Wilson óvást emelt az elen, hogy az entente erőszakot kövessen el Németországon. Wilson kijelentette, hogy delte.

engedheti, hogy olyan feltételeket kényszerítsenek Németországra, amelyek lehetetlenné teszik, hogy hamarosan hozzákezdhessenek a termelő munkához.

Májusra meglesz a béke

New-york, március 17. Lansing annak a reményének adott kifejezést, hogy május közepéig megvalósul az igazságos, önzetlen és tartós béke nagy műve.

A népek szövetségét megalkotják

Páris, március 17. A Magyar Távirati Iroda szikratávirata: Wilson ma a következő kijelentést tette:

— A békeértekezlet határozata, amely szerint a népszövetség integrans része lesz a békeszerződésnek, végleges hatályu. Teljesen alaptalanok azok azok a hírek, hogy ennek a határozatnak a megváltoztatását tervezik. A határozat a következőket mondja: 1. A világ azon rendjének fentartásához, amelynek megállapításával a szövetséges nemzetek most foglalkoznak, szükséges, hogy a nemzetközi együttműködés biztosítva legyen s megalkossák a nemzeteknek szövetségét, amely egyrészt biztosítja az elvállalt nemzetközi köteleességek teljesítését, másrészt garanciája lesz a békének. 2. Ez a népszövetség integrans része lesz az általános béke-

szövetségnek és a szövetség nyitva áll minden olyan civilizált nemzet előtt, amelyben meg lehet bízni, hogy a népek szövetségének célját előmozdítja. 3. A népek szövetségének tagjai időnként nemzetközi értekezleten találkoznak és ezenkívül állandó szervezetet és titkárságot létesítenek, amely a népszövetségének ügyeit intézi.

Megoldás az olasz-délszláv ellentétekben

Dalmácia a horvátoké, Görz, Triest, Istria az olaszoké

Laibach, márc. 17. A Vecserni List mai száma berni táviratot közöl, amely szerint a svájci diplomáciai körök Párisból azt a jelentést kapták, hogy a tízes tanács megállapodást hozott létre az olasz-jugoszláv konfliktus dolgában a következő megoldásban: 1. Olaszország átengedi Dalmáciát Jugoszláviának, csak néhány stratégiai fontosságú szigetet tart meg. 2. Fiume szabad kikötő lesz. 3. Jugoszlávia lemond Görzre, Triestre és Istriára irányuló igényeiről. 4. A jugoszláv és olasz kisebbségek autonómiát kapnak mindkét államban. Ezt a hírt hivatalosan még nem erősítették meg, de megállapítható, hogy a svájci jelentés a laibachi közönségben felháborodást és elkeseredést váltott ki. Laibach és más városok lakossága nagy tiltakozó tüntetésekre készül, hogy a kormányt azonnali fellépésre kényszerítsék. A kormány ezeket a tüntetéseket csak azzal tudta késleltetni, hogy közétette, hogy a berni távirat még megerősítésre szorul. Zágrábban ugyanezen okból szintén tiltakozó tüntetések voltak.

ACOLLU
Ma, kedden márc. 17.

A nővérek
Jaggy dráma 8 felv.

Pillangó Kissasszony
arúta dráma 4 felv.
Főszereplő: Bella Moja.

A grófnő
vigjáték 3 felvonásban

Arany Bika Mozi
Ma, kedden Márc. 17.

Beinhardt Miksa
rendezésében

A boldogok szigete
vidám filmköltemény 4 felvonásban.
Előadják:
a Reinhardt-társulat tagjai.

Vetélytársak
dráma 3 felvonásban.
Előadások: 5 és 7 órákor.

Laibach, márc. 17. A *Slovenski Narod* genfi távirata szerint a jugoszláv határkérdésben már döntöttek és *Görzöt, Trlesztet és Pólat már Olaszországnak ítélték oda, míg Fiumét szabad kikötőnek nyilvánították.* Dalmácia kérdésében lényegében a jugoszláv álláspont győzedelmekeskedett, egyes szigeteket és városokat azonban Olaszországnak ítélték oda. Ennek fejében az olaszok kijelentették, hogy *Németországgal szemben ridegebb magatartást fognak tanúsítani és Német-Ausztriának Németországhoz való csatlakozási törekvését nem támogatják.* Ezenkívül a jugoszlávokkal szemben előzékenyebb magatartást helyeztek kilátásba.

Szerbia nem ismerte el az olasz követet

Páris, márc. 17. A szerb kormány megtagadta Olaszország belgrádi követének elismerését, mert Olaszország nem ismervén el Jugoszláviát csak Szerbiához nevezett ki követet.

Fiume nem lesz a szlávoké

Zágráb, márc. 17. A francia kormány értesítette a délszláv kormányt, hogy mindenben a londoni szerződés értelmében íg. eljárni. Eszerint járnak el *Fiume kérdésében is természetesen a délszlávok rovására.*

Juhász-Nagy Sándor dr. igazságügyminiszter propaganda útja.

Három beszéd egy napon

Juhász-Nagy Sándor dr. igazságügyminiszter, aki napok óta Debrecenben időzik, tartózkodását arra használta fel, hogy Hajdúvármegye nagyobb községeit felkeresse és a Károlyi-párt programját ismertesse és propagálja.

Szombaton este **Nevezky János** vármegyei kormánybiztos kíséretében Juhász-Nagy Sándor kiszállt Hajdúnánáson, ahol vasárnap délelőtt több ezer ember részvételével a Károlyi-párt helyi szervezete népgyűlést rendezett. A népgyűlésre a szociáldemokrata-párt helyicsoportja is felvonult, akik mindvégig élénk figyelemmel kísérték a miniszter fejtegetéseit.

A népgyűlést **Kállai Imre** pártelnök nyitotta meg, bemutatta **Nevezky János** kormánybiztos, aki a Károlyi-párt programját ismertette a népgyűléssel. Értékes fejtegetései általános tetszést és elismerést szereztek.

Utánna Juhász-Nagy Sándor emelkedett szólásra.

Ismertette a negyvennyolcadiki forradalom előzményeit és szerencsétlen letörését. Utalt a reakció szívós kitartására és figyelmeztetett, hogy a forradalom vmányait megtartani csak úgy lehet, ha a megértés felülkerekedik a versengésen. Majd az ország sulyos helyzetére tért át, a megszállás okozta bajokat, anyag és élelmiszer nehézségeket ecsetelte és figyelmeztetett a komplikációkra, amik előálanak, ha a konszolidáció gyorsan meg nem történik.

— Két pillérre épülhet az ország megmentése — mondta az igazságügyminiszter — a Károlyi-pártra és a kormányzati vezetésben osztozkodó szociáldemokrata-pártra. Barmelyik kidől is, a felfordulást okvetlenül bekövetkezik. Ha itt belől tehát, a megértés helyett egymást marcangoljuk, ahelyett, hogy

összes erőinket a külső veszély elhárítására használnánk fel, egymás ellen idézzük a vést, amely a közös pusztulást zudíthatja csak ránk. Ugy a Károlyi-pártot, mint a szociáldemokratákat kéri, egymás mellett, de ne egymás ellen vivják meg a választási harcot, amely másképen, mint a forradalmi pártok győzelmével nem végződhet.

Percekig tartó tetszés és éljenzés kísérte a miniszter szavait, aki az ülés berekesztése után nyomban Hajdudorogra hajtatott, ahol már várta az egybehívott, több száz főre rugó népesség. Itt dr. **Szervánszky Imre** fogadta az igazságügyminisztert, aki **Nevezky János** kormánybiztos hatásos szónoklata után mondott nagy beszédet a dorogiaknak. Utja azonban ördögös volt, mert este hat órakor Bősörményben kellett lemie, ahol a Károlyi-párt a szociáldemokrata-párttal együtt ünnepelte március tizenötödikét. **Juhász-Nagy Sándor** itt mondta el harmadik vasárnapi beszédét, mely olyan hatást váltott ki, hogy a szociáldemokrata-párt elnöke **Lada János** is melegen gratulált a miniszternek, aki aznap este kocsin tért vissza Debrecenbe, ahol a függetlenségi és 48-as párt viharos Intézőbizottsági ülésén vett részt.

217 százalék a pótdadó 1919-re

Debrecen deficitje 4.300,000 K lesz

Kondor Kálmán főszámvevő a mai tanácsülés terjesztette be jelentését Debrecen város 1919. évi költségvetéséről. A jelentés szomorú képet tár fel Debrecen ez ideig háztartásáról, amennyiben *a deficit közel 4 és fél millió korona és ennek fedezetére 217%-os pótdadót vetnek ki.*

E horribilis deficit és ijesztő százalékszám azonban a mai időkben meditáció tárgya nem lehet. A rendkívüli körülményeknek, a háború szomorú következményeinek mérlegelése után nem lehet következtetéseket venni e számokból. Ez időszerint csak szomorúan tudomásul kell venni a jelentést.

E jelentés adatai szerint Debrecen város házipénzáránál 1919. évre: a rendes szükséglet 16.788,134 K, a rendkívüli szükséglet 1 millió 815,939 K, összesen 18.604,073 K. Ezzel szemben a rendes fedezet 14.031,445 K, a rendkívüli fedezet 210,675, összesen 14.242,120 K. *A költségvetési hiány tehát 4.361,953 korona.* Az alapok szükséglete 3.381,431 K, a fedezet 3.675,593 K, a maradvány tehát 294,162 K. A etétként kezelt idegen alapok szükséglete 77.903 K, a fedezet 223,037 K, a költségvetési maradvány 145,134 K.

Az ideig költségvetésben az 1918. évi költségvetéshez hasonlítva a kiadás 7.278,464 koronával a bevétel 6.044,928 koronával s így a hiány 1.233,536 koronával több.

Az 1919. évi költségvetésben a kiadások emelkedésének okainál a személyi kiadások nagyarányú szaporulata és a rendőrség fenntartásával járó kiadások nagymérvű emelkedése játsza a domináló szerepet. A személyi kiadások megközelítik a 6.000,000 koronát, a rendőrség fenntartásával járó kiadások 655,815 koronával haladják meg a tavalyi kiadásokat, pedig az ideig évre — figyelemmel az államosításra csak félévre állítottak be a kiadások.

A jelentés ezután részletezi az egyes címeknél és rovatoknál mutatkozó kiadások okait, amelyeket legtöbbször a személyi kiadások, munkabérek emelkedésében, az anyag drágaságban mutat ki.

A város törlesztési költségeinek összege 36.372, 572 korona 01 fillér, amelyre 1.779,846 korona törlesztést fizet a város és pedig tőkére 128,988 korona 14 fillért, kamatra 1 millió 670,857 korona 86 fillért, ami 4.594% kamatlábnak felel meg.

A főszámvevő jelentése szerint a mutatózó 4.361,953 korona hiány fedezetére 217% községi pótdadót kell kivetni.

A városi tanács tudomásul vette a jelentést, elrendelte annak kinyomatását és a mai naptól az összes iratokkal együtt közszemlére kitételét.

Buza Barna nyilatkozata a föld megmunkálásáról

A föld vételárának csökkentésére pert lehet indítani

Buza Barna miniszter a gazdasági termelés folytonossága biztosításáról és egyes nagyszámú rendeleték részleteiről nyilatkozott munkaársunknak és a következő kijelentéseket tette: — Igen fontosnak tartom, hogy minden földműveléssel foglalkozó ember ismerje a kormánynak február hó 11-én kelt azon rendeletét, mely szerint minden olyan földet, amelyet eddig is műveltek, a jövőben is leghasznosabban megműveljék. Minden gazdasági cseléd, részes, szakmányos vagy napszámos, ha csak nem beteg és valami más komoly ok nem gátolja, *köteles rendes munkáját elvégezni.* Az illetékes mezőgazdasági előjáróság köteles arra ügyelni, hogy *minden földművelő dolgozó* és köteles, amennyiben vetőmaghiány mutatkoznék, ezt a kormánybiztossághoz azonnal jelenteni. A kormány sajnosan tapasztalja, hogy a nép még mindig nem ismeri a rendeleteket. Jó lenne, ha maguk a gazdák *követelnék a községi előjáróságoktól, hogy a földművelésügyi minisztérium rendeleteit alaposan hirtessék ki és ismertessék.* Az elsőfokú közigazgatási hatóságok föl vannak hataalmazva, hogy *a műveletlenül hagyott földek megmunkálására közérőt is kirendelhessenek.* A rendelet bármely rendelkezésének megszegése hat hónapig terjedhető elzárásra és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. A cél azonban semmiesetre sem az, hogy sok ember legyen megbüntetve, hanem azt szeretném inkább, ha büntetés egyetlen egy embert sem érne. A kormányt sulyos gond terheli, hogy a legszigorubb és legerélyesebb intézkedéseket kell foganatosítania. Elvárom, hogy a rendeletek végrehajtásában a lakosság is segítkezni fog és mindenki kötelességének fogja tartani, ha gazdálkodó vagy földműves, hogy felvegye a munkát, másrészt hogyha valahol mulasztás történik, azt azonnal jelentse. Ugyancsak rendkívül fontos, hogy a nép megismerje a kormánynak március 1-én kiadott rendeletét, mely szerint az 1917. évi december 31. és 191. évi november 1. közti időben eszközölt *tuldraga földvásárlásokat a törvények útján olcsóbbá lehet tenni,* ha a vételár az ingatlan jelenlegi értékénél sokkal magasabb és ha annak teljes megfizetése a vevőt anyagi romlásnak tenné ki. A vételár mérséklése iránti kéréseket április 30-ig kell beadni az illetékes törvényszék elnökéhez. A perindítás lényeges kelléke azonban az is, hogy a tulajdonjog a vevő javára még ne legyen bekebelezve, vagy ha be van kebelezve, a vételár utolsó részlete ne legyen még befizetve. Ha a vevő földműves és az in-

gatan 60 kataszteri holdnál nem nagyobb, akkor tulajdonos vételár esetén a vevő a törvényszék előtt egyszerűen elállhat a vásárlástól. A pert, ha az ingatlant már birtokába vette, egy év alatt, ha meg nem vette volna birtokba április 30-áig kell megindítani. Hasonlóképpen fontos a rendeletnek a haszonbérleti szerződésekre vonatkozó része is. Az 1918. november 1. előtt kötött haszonbérleti szerződések-nél a bérlő per útján kérheti a haszonbér mér-séklését, ha az tulajdonos és a bérlőre nagy kár-ra, a bérbeadóra pedig jogosulatlan nagy has-zonnal járna. Az albérlő szintén kérheti az albérlés mér-séklését, ha az 10%-kal nagyobb a haszonbérnél. Ezzel szemben az 1917. évi de-cember 31-ike előtti bérbeadott ingatlanokra nézve a bérbeadó jogosult a bíróság előtt a bér-összege felemelését kérni, ha a bér a mtstani viszonyokhoz képest aránytalanul kevés. Nem mehetek bele a nagypontosságú rendeletei ösz-szes részleteinek ismertetésébe. Elég, ha arra rámutatok, hogy már a perlési terminus lejá-rási idejének a megismerése is milyen fontos és elég, ha arra utalok, hogy a rendeletek min-den községi előjárásnál több példányban megtalálhatók. Az érdekelt kötelesek az elő-ljáráságtól felszólítani arra, hogy a rendeleteket megismertesse, viszont a községi elő-ljárásoknak e napokban az lesz egyik leg-sürgősebb feladata, hogy e rendeletek tartal-mát az összes érdekelt tudomására hozzák.

Jelölés — jelölt nélkül

A Károlyi-párt intézőbizottságának ülése

A debreceni függetlenségi és 48-as Ká-rolyipárt intézőbizottsága vasárnap este az éjjeli órákba nyúló izgalmas lefolyású gyűlést tartott, melyen a közlegő képviselőválasztá-sorkra a jelöléseket akarták megejteni.

Fejér Ferenc dr. elnököt, aki ismer-tette a választás technikáját és a kerület ösz-szetételét, melynek ételmében Debrecen há-tom helyet kap a kerületben, ahol a várme-gye négyet, a sárréti járás egy képviselőt de-legál. Előterjesztette az elnöktanács javasla-tát, mely szerint Debrecen város mandátu-maira János Zoltán, Vá s á r y Józsefet és U n g á r Jenőt ajánlják képviselőjelöltekül. A javaslat körül hosszú izgalmas vita kereke-dett, amelynek során különösen J á n o s i Zoltán jelölése körül támadtak éles ellentétek. Egy óra körül járt az idő éjféli után, mikor Fejér Ferenc dr. szavazásra bocsájtotta a je-lölést. Ötven szavazatot adtak le, amelyből J á n o s i Zoltánra huszonkettő, ellenfele huszon-nyolc szavazatot adott. Így az intézőtanács hat szótöbbséggel úgy határozott, hogy János Zoltán képviselővé való jelölését mellőzi.

A szavazás eredménye általános lehan-goltságot idézett elő, így a másik két mandá-tumra sem ejtették meg a jelölést. Az intéző-bizottság szétoszlott anélkül, hogy jelölt állí-tott volna. Ugy határozak, hogy ma kedden este 8 órakor az intézőbizottság újból összeül s ha újabb incidens nem jön közbe, megállá-podik a jelöltekkel illetőleg. Mint veffünk illeté-kes oldalról közlik, nem lehetetlen, hogy a pártban szakadás következzen be, a radikális-sabb árnyalat kivomul és új listával megy bele a küzdelembe. János Zoltán nevével.

Aradot holnap megszállják a franciák

A város fontos stratégiai pont

Arad, március 17. Varjassy Lajos dr. kormánybiztos a francia megszálló csapatok parancsnokától ma értesítést kapott arról, hogy a fegyverszüneti szerződés értelmében

a szövetséges seregek parancsnoksága úgy határozott, hogy Aradot, mint fontos stratégiai pontot holnap déltől kezdve szigorúan megszállottnak jelenti ki.

Befejezett tények

El fizesse a felhatalmazás nélkül elbőltött százezereket

A városi nyomda vezetőségének a könyv-és papirkereskedés ügyében előterjesztett jelentésével kapcsolatban tárgyilagossággal és a tényleges helyzetnek megfelelő adatokkal biztanyítottuk be azt a korábbi állításunkat, hogy a várost tetemes, milliót meghaladó károsodás érte, amikor a nyomdavezetés társul szer-ződött a tisztántali református egyházkerü-letet, hogy ez a jelentés a realitást egyenesen megcsufoló költségvetés önkényes, mondhat-nók hebehurgya módon való összeállításával igyekezett hangulatot kelteni az alapítandó könyvesbolt számára, amelynek megtervezé-sében a nyomdavezetés és felügyelő bizott-ság érdekén kívül egyéb cél nem vezetett. Kri-tikánk adatai bizonyára nem fogják eltévesz-teni a hatást az előtt a fórum előtt, amelynek számára szántuk, a nagyközönség és a nép-tanács előtt, amelyet e kérdés elbírálásánál nem feszélyezhet semmi sem, különösen nem befolyásolhatja elhatározását az a körülmény, amely a városi tanácsra nehezedett, amikor a jelentés eléje került.

A városi tanácsot mi már akkor, amikor jelentéstételre szolgáltatta föl a nyomda vezet-őségét, azzal a váddal illettük, hogy büntárs-nak kell tekinteniük a nyomdavezetésnek ab-ban a mulasztásában, amelyet azzal követett el, hogy a könyv- és papirkereskedés alapí-tásának tervéhez nem kérte ki előzetesen a tanács engedélyét, holott erre az egyházke-rülettel kötött társulási szerződés 9. §-a és a nyomda szervezeti szabályzatának ezzel tel-jesen kongruens 6. §-a szerint köteles lett volna a városi tanács azonban még akkor sem ki-sérelte meg, hogy e súlyos vád terhe alól men-tesítse magát, amikor a jelentés tárgyalása során ez módjában lett volna. Most azután, hogy a tanács a jelentést tudomásul vette, tel-jes határozottsággal bebizonyult a mi vádunk alaposága, hogy tudnillik a nyomdavezet-őség a tanács előzetes engedélye, annak meg-kérdése nélkül határozta el egy új üzlet ala-pítását, tette meg az üzlet megkezdésére szöl-gáló előkészületeket, eszközölte az árumegren-deléseket, 100,000 koronát meghaladó boltbe-rendezés megrendelését, az üzletvezető alkal-mazását, az üzlethelyiség kibérlését. A városi tanácsnak, amikor a jelentés eléje került, min-den józan feltevés szerint csak egy kötelessége lett volna: felelősségre kellett volna vonnia a nyomda vezetőségét, hogy miért nem teljesít-te a szerződés 9. §-ában előírt kötelességét és hogyan merészelté túllépni hatáskörét az óriási összegeket kitevő megrendelésekkel. Ez lett volna a kötelessége a városi tanácsnak, a melynek azonban egy szava sem volt a nyom-davezetés mulasztása ellen, hanem egysze-rűen tudomásul vette a nyomda cselekményeit és utólagos határozatával szankcionálni vélte a

kötelességmulasztással fogantatosított intéz-kedéseket.

A tudomásul vételt kimondó határozattal a városi tanács természetesen az egész jelentést en blokk magáévá tette, tehát magáévá tette azokat a szövegeket, amelyekkel a jelentés a forradalmi idők maszkjába öltöztette a régi korrupciót elvei szerint fölépített „községi” üzemet. A közönséget azonban e frázisok nem ejthetik tévedésbe. A közönség ebből az egy esetből is méltán következtethet arra, hogy a városi tanács felügyelete alá rendelt, legfel-jebb csak véleményezői joggal felruházott szervek százezrekre menő kiadásokat nem kö-zölhetek abban a biztos tudatban, hogy felet-tes hatóságuk ellenőrzésétől tartaniok nem kell, mert a tanács úgy is szankcionálni fogja a befejezett tényeket. A múltban ez így volt. De a „forradalmi idők” bekövetkeztével, amely időknek emlegetése oldalakat fogja le a nyom-davezetés jelentéséből, ennek a rendszernek el kell tűnnie. És a „befejezett tényeket” a városi tanács felettes fórumának, a néptanács-nak, nem szabad respektálnia, annál kevésbbé, mert a nyomda vezetősége, felügyelő bizott-sága és a városi tanács befejezett tényeket leg-főljebb a maga számára teremtett, de a nép-tanács nem tekintheti fait accompli-nak a könyvesbolt alapítását annál kevésbbé a város közönsége, amelynek bőrére a nyomdavezet-őségében és felügyelő bizottságában helyet fog-laló kis ál-Marxok nem játszhatják végig farsangi szerepüket. A megoldás abban van: akik betették a főt, fizessék meg a játszma költ-ségeit. Akik a százezres beruházásokat felha-talmazás nélkül eszközölték, akik ezt halga-tással türték, holott figyelmeztetve lettek el-lenőrző kötelességükre, viseljék érte az anyagi felelősséget és ennek minden konzekvenciáját. De hogy a város közönsége egy veszteséges üzlet terheit éveken át hordozza csak azért, mert már az első százezereket könnyelműen el-költötték, azt semmiféle álmorál kedvéért meg-engedni nem lehet. A farsang már elmúlt, kö-vetkeznek hamvazkodás.

De tovább megyünk és kimondjuk azt a véleményünket is, hogy az Egyházkerülettel a nyomda tulajdonjoga tárgyában tavaly meg-kötött szerződést nem szabad szentségnek te-kinteni, amelyhez nem volna szabad nyulni. Miután a várost a társulással milliók károso-dás érte, ezt a szerződést revízió alá kell venni, illetően föl kell bontani a szerződéssel létesít-tett társas állapotot. A szétválasztás módját már korábban megjelöltük, csak erélyes elha-tározás kell hozzá, hogy az egy évvel ezelőtt előállott sérelem reperáltassék és a nyomda üzeme valósággal a város érdekeit szolgáló közüzem legyen.

Dr. FÉNYES JOGI SZEMINÁRIUM

Debreczenben, F. rono József-ut 71. sz.
ELŐKÉSZÍTŐ ÉS REKAPITULÁLÓKURZUSOK, KÜLÖN SZAKELŐADÓR JEGYZET RÖLECSÖNZÉS VIDÉKRE IS.

Debrecen város közéletének kérdéséhez

Reitz János állategészségügyi főfelügyelő urnak e lap hasábjain megjelent — kiváló szak-szerűséggel megírt — cikkét, válasz nélkül nem hagyhatom, mert annak végkonkluzióival egyet nem értek.

A városnak zsirral való ellátása érdekében a Reitz ur cikke annak megállapítása mellett, hogy — a közéletnek céljaira az elkövetkező esztendőben a háborút előző évek sertésállományának csupán 50%-a áll rendelkezésünkre — azon konkluzióra vezet, hogy a „nem kiesinylendő multtal bíró ipari hizlalás” előfeltételeit kell biztosítani állami és városi támogatással.

Erre elsősorban az a megjegyzésem, hogy az ipari hizlalás részére mindenekelőtt hizlalandó sertés anyagról kell gondoskodni, tehát arról, hogy a felosztás alá kerülő nagygazdaságok értékes tenyészállománya el ne pusztítsák, — hanem megőriztessék és intenzíven tovább fejlesszessék — a városi lakosság ellátásának céljaira, gondoskodni kell tehát nagy és intenzív sertésenyésztés beállításáról. Erre pedig egyik legalkalmasabb mód — amint első cikkemmel felvettem, az *ohati gazdaságok házikelésbe vétele*, mert ott alkalmas teret van arra, hogy a város ellátását biztosító ipari hizlalás részére a szükséges sertésanyagot egy elég jelentékeny részét termelje.

Második megjegyzésem, hogy „a nem kiesinylendő multtal bíró ipari hizlalás talpra állítását” *határozottan ellenzem*, bármily elismeréssel legyek is annak a multban teljesített szolgálatai iránt. Ellenfelei pedig azért, mert a *mult ipari hizlalása kapitalisztikus szervezeti volt*, ez pedig ellenkezik az új világtrend kialakulásának — a Reitz ur cikkében is érintett — vezető mozzanataival, a *szocializmussal*. Hanem igenis meg kell teremteni az új ipari hizlalás *szociális* előfeltételeit, városi és szövetségi formában (fogyasztási szövetkezetek).

Hiszzen a szocializmus felé haladó, radikális *polgári* politika elvei szerint is a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparok (mal-mok, cukorgyárak stb.) leginkább érettek és alkalmasok a szociális kisajátításra, és ehhez bátran számíthatjuk a sertés hizlaló ipart is, annyival is inkább, mert való a Reitz ur cikkében írt tényállás, hogy a régi ipari hizlalás a háborús viszonyok következtében jórészt megszűnt, ezt újja teremteni tehát csak *szociális* elvek szerint szabad.

A városi üzemi ipari hizlalás a városnak nem is járna tulságos anyagi megterhelésével, — mert bizonyos befektetésen felül — jórészt csak nagy *forgatókölt* igényel, amely azonban a fogyasztóktól gyorsan megtrül.

Nézetem szerint tehát a város lakosságának zsirral való ellátása érdekében intézkedni kell az *ohati birtokok házi kezelésbe vétele* útján ott megfelelő nagy sertésenyésztés állomány beállítására és továbbfejlesztésére, és az ipari hizlalásnak városi és szövetségi üzemi megteremtésére iránt.

Igazat adok Reitz urnak abban, hogy az ipari hizlalda felállításának helye alkalmasabb a nagy város közelében, mint kint távolos helyen.

A felállítandó ipari hizlalásnak hizlalásra alkalmas sertésekkel való ellátása érdekében a városnak — a fentebb érintett saját tenyészállomány beállításán kívül — egyéb eszközök is módjában állanak. És ezen eszközöket

igénybe venni feltétlenül szükségesnek vélem, az előző cikkemben érintett azon tény miatt, mert a sertésállományunk úgy országos mint helyi óriási mértékű lepadása és a földbirtok-reformnak e tekintetben a városok ellátására gyakorlandó kedvezőtlen hatása következtében a közel jövőben a sertésekre óriási versenyző kereslet lesz. Minden eszközt meg kell tehát a városnak ragadni, hogy a hizlalásra alkalmas anyagot *biztosítsa*.

A számos mód közül ez alkalommal csak egyre kívánok rámutatni.

A városnak Szovát község határában circa 5000 hold területű birtoka van, mely kis (5—20 hold) és közép (20—200 hold) parcellákban van haszonbérbe adva. A haszonbérlők már igen kiterjedt sertésállománnyal rendelkeznek, mert már régen berendezkedett kiscsászák, és kitünő tengertermő talajuk van. Ezen kiscsászák sertésenyésztéséből kikerülő anyagot a város részére biztosítani kellene valamely formában, nehogy megtörténjen az, ami az idén is megtörtént, hogy — tudomásom szerint — a szováti gazdák hizott sertéseiknek egy jelentékeny részét egy távoli bányavállalat részére kötötték le, és ugyanakkor Debrecen város dolgozó polgárai és munkásai — akik tulajdonképpen a szováti kiscsászák földjének tulajdonosai, haszonbérbe adói — óriási zsirinségben szenvednek.

A város szováti birtokát bérlő kis- és középgazdák hizott és sovány sertéseit tehát a jövőben a város részére szintén biztosítani kell, és ezen biztosítékot a városnak velük kötött vagy kötendő haszonbéri szerződéseiben kell megfelelő formában és részletezéssel eszközölni.

A városnak tejjel való ellátása kérdésében e lapnak szükre szabott keretei megakadályoznak abban, hogy a Reitz ur fejtegetéseivel szemben első cikkemben kifejtett álláspontomat részletesebben indolonom, de fenntartom erre magamnak a legközelebbi alkalmat.

Dr. Rényi Andor.

Április 13-án lesznek a nemzetgyűlési választások

Március 29-ig kell a jelöléseket megőjtetni

Budapest, március 17.

A *Politikai Híradó* jelenti: A mai minisztertanács elfogadta a belügyminiszternek azt az előterjesztését, hogy a *nemzetgyűlési választásokat április 13-ra tüzzék ki*. Az erről szóló kormányrendelet a hivatalos lap szerdai számában fog megjelenni. Ennek megfelelően tehát *március 29-e lesz az utolsó napja a jelölések beadásának*. Tehát a választási lajstromok 500 választó aláírásával ellátva legkésőbb március 29-ig kell a nagyválasztó kerületek választási hivatalához eljuttatni.

A választói törvény értelmében a jelölési aláírásokat a *hatóságnak kell igazolni*, a jelölteknek pedig *közjegyzői okiratban kell kijelenteni, hogy a jelölést elfogadják*.

A választási hivatal elnökeit az *ítélőtáblai és törvényszéki bírák sorából* a minisztertanács legközelebb kinevezi. Ugyancsak a napokban kezdődik meg a választói törvény által felsorolt vártsokban a választói jog megállapításához szükséges igazoló eljárás.

A sertéshus és zsir újabb árai

Uj rendszer a zsir ellátásban

A város közönségének szalonna és sertéshussal való újabb ellátása végett a közéleti bizottság a következő intézkedéseket tette:

1. Mindazok, akiknek kedvezményes zsirjegyük van, tehát a piros csik nélküli lévő zsirjegyek tulajdonosai a zsirjegyeiket továbbra is az eddigi maximális áron válthatják be a következő helyeken: Kozma Gábor, Petőfi-tér 2, Fülöp Gusztáv Salétrom-u. 14, Nagy Lajos Hatvan-u., Hegedüs István Mester-u., Bornyi Lajos Nyil-u 1, Strébeli Lajos Hadházi-u. 8, Cséky István Csapó-u 95, Vincze István Bocskay-tér 12, Luczi Ferenc Atilla-tér 2, Kerecsi József Degemfeld-tér, Nagy Sándor Simonffy-u. 2, Vargha György Emeric-telep. Más hentesnél ez dő szerint a kedvezményes jegyeket beváltani nem lehet.

2. Ugyancsak ezek a kedvezményes zsirjegy tulajdonosok ezeknél a henteseknél vásárolhatnak sertéshust is az eddigi maximális áron, olyan formán, hogy minden kedvezményes zsirjegyre egy-egy fél kgr. sertéshust vásárolhatnak.

Ezen utóbbi intézkedés csak e hónapban marad érvényben, mert áulis 1-től kezdve külön kedvezményes husjegyek lesznek forgalomban. Már most felhívjuk mindazokat, akiknek kedvezményes zsirjegyük van, hogy a jövő hótól kezdődőleg érvényes kedvezményes husjegyeik átvétele végett i. hó 24-től kezdve 30-ig illetékes Isztirodánál okvetlenül jelentkezzenek zsirjegyeik felmutatása mellett.

3. Mindazok, akiknek nincsen kedvezményes zsirjegyük, vagyis a piros csikos zsirjegyek tulajdonosai zsirjegyeiket a többi hentes bármelyikénél válthatják be blokkonként 30 dekájával, az eddigi ár helyett 36 koronás kilogrammonkénti áron. Ugyancsak a nem kedvezményes zsirjegy tulajdonosok sertéshust is csak ezeknél a henteseknél vásárolhatnak. Erre blokk nem kell. Ennek a sertéshusnak a maximális ára kilogrammonként a következő: Karaj és sódor 24 kor, vékonyoldal, csipő, tajtékos 20 korona, hörös bütyök 13 korona, fej 11 korona, köröm 8 korona. Az árijegyzsüket minden hentes köteles az üzletében feltűnő helyen kifüggeszteni.

Ilyen módon azt reméljük elérni, hogy amíg egyrészt a legszegényebb néposztály az eddigi árak mellett okvetlenül hozzájuthat az öt megillető szalonna és sertéshushoz, másrészt azok is, akiknek módjukban áll a magasabb árakat fizetni, a hentesek által szabadon vásárolt sertésekből származó szalonnához és hushoz is könnyebben fognak hozzájuthatni mint eddig, amikor a rendelkezésünkre álló csekély készletet szegények és tehetősebbek között egyformán kellett kiosztani.

A közéleti bizottság tudatában van annak, hogy ezek a magas szalonna és husárak egveseket — akiknek kedvezményes jegyük nincs ugyan gazdagoknak még nem nevezhetők — érzékenyen fog érinteni, azonban az adott helyzetben más megoldás nem volt lehetséges a maximális szalonna adagok

kiadásának biztosítására való törekvéstinkben.

Jól tudjuk, hogy a zsirellás körüli nehézségek sok keserűséget okoztak és talán okozni fognak a jövőben is, de állíthatjuk, hogy más városokban még sokkal rosszabb a helyzet.

Nálunk legalább a legszegényebb néposztálynak a munkásságnak az eddigi olcsóbb szafomával és hussal való ellátása biztosítottnak tekinthető a mostani intézkedésünkkel.

A szociáldemokrata párt közleménye

A III. kerületi szociáldemokratapárt szervezet holnap szerdán délután 6 órakor nyilvános gyűlést tart az Uranus mozgóban. Előadó Török Gábor elvtárs. A harmadik kerület népe jelenjen meg.

A debreceni vízvezeték szerelő segédek a folyó hó 18-án kedden este 7 órakor fontos ügyben értekezletet tartanak az Uranus mozgóban (Szinházi átjáró.)

Munkásgyermekek részére ma kedden délután 5 órakor gyermek-délutáni rendezés a szociáldemokrata-párt a Bika disztermében. Az anyák kiüljék el vagy hozzák el gyermekeiket.

HIREK

— **Szociálisták márciusi ünnepe.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A szociáldemokrata párt ma délután 3 órakor a Petőfi szobornál nagy népgyűlést tartott, amelyet márciusának szentelt. Az ünnepi szónok Landler Jenő dr. volt, aki gyújtó hatású hatalmas beszéddel méltatta a forradalom első márciusának jelentőségét, annak a márciusnak, amely először találta szabadnak, egyenlőnek, testvéries érzéstől áthatottnak ennek a sokat szenvedett országnak polgárságát. Tizezrekre menő tömeg hallgatta Landler beszédét, melyet óriási tetzésnyilvánítás kísért. A beszéd elhangzása után a tömeg imponáns tüntetésben végig vonult a főbb vonalakon és rendezés szétoszlott.

— **Meghívó.** A debreceni Függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága kedden 1919. évi március hó 18-án este 8 órakor a függetlenségi-kör (Csapó-utca 17.) nagytermében ülést tart. Tárgy: képviselő jelölés.

— **Eljegyzés.** Frieder Lajos (Debrecen) eljegyezte Halász Irénkét (Debrecen). — (Minden külön értesítés helyett.)

— **Enyhítik a bankzárat.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma délelőtt 11 órakor a pénzügyminisztérium képviselői és atisztviselők részvételével Grün János államtitkár elnöklése alatt a pénzügyminisztériumban értekezlet volt a bankzárolási rendelet tárgyában. A bankok képviselői előadták módosító javaslatokat, amelyek a rendelet olyan megváltoztatását célozzák, hogy a forgalmat a legkisebb mértékben sem akadályozza. Megállapodások jöttek létre, melyek biztosítják az értéktőzsdéi forgalom zavartalan lebonyolítását.

— **Elégtétel Vass János dr. miniszternek.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A szociáldemokrata párt vezetősége abban a tárgyban, hogy szociálisták Vass János dr. vallásügyi minisztert szombaton egyik budai gyűlésen nem engedték beszélni, leköpték és laginzultálták, ülést tart és ez ülésből a szociálista miniszterek ma a minisztertanácsnak a következő levelet dták át:

Megütközéssel értesültünk arról, hogy a Károlyi-párt részéről a kormányban helyet foglaló Vass János dr. magyar vallásügyi miniszter urat Budán egy gyűlés alkalmával

súlyos inzultus érte. A magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége a történeteket mélyen sajnálja, azokat elítéli és az esettel magát nem azonosítja.

Az elégtételadás e módját Vass János, a Károlyi-párti miniszterek is elfogadták.

— **A legfőbb számvevőszék új elnöke.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Károlyi Mihály elnök Balogh Ferenc miniszterelnökségi helyettes államtitkárt a legfőbb állami számvevőség alelnökévé nevezte ki.

— **A hadigondozó hivatalok egyesítése.** Sina y Gábor dr. kormánybiztos titkár farsadós, sok körülmények között és hozzáértést megkívánó nehéz munkával ma fejezte be a különböző címenek működő hadigondozók Eddig volt Debrecenben három ilyen intézmény: a Debreceni Népiroda, Hajdumegyei Népiroda, Országos Hadigondozó Hivatal Szociális Irodája. Mindezek most egyesítve „Debrecen város és Hajdumegyei Egyesített Hadigondozó hivatal” cím alatt fognak működni a hadirokkantak, árvák és özvegyek érdekében. Handler Gyula kormánybiztos a hivatal élére igazgatónak Czima Ferencet nevezte ki, aki a rokkant egyesület jegyzője volt és akit az egyesület egyhanguan ajánlott ez állásra. A kormánybiztos azoknak, akik eddig különböző hadigondozókat a legteljesebb sikerrel, nagy buzgósággal és lelkiismeretességgel vezettek, Sztankay F. Béla igazgatónak, Abonyi Ferenc mérnöknek, Ács Nagy Sándornak és Mátray Imrének működésükért köszönetét fejezte ki.

— **Kommunizmus vádja egy főkapitány ellen.** Szentestől táviratozzák: Neuberger Frigyes szegedi karhatalmi parancsnok Nagy Endre főkapitányt kihallgatása után szabadon bocsátotta. Közvetlen utána összehívták a munkástanácsot, amelynek határozata alapján Neuberger közölte dr. Nagy Endrével, hogy az ellene emelt kommunista vádak alaptalannak bizonyultak és mint a hadügyminiszter tehetetlen megvizsgálja visszahelyezi állásába. Egyben elrendelte a statáriumot és városparancsnoknak Goldschmied főparancsnokot nevezte ki. A városban teljes rend és nyugalom van, mindeki pontosan teljesíti Jócák kormánybiztos-főispán utasításait, úgy, hogy a kormánybiztos, a hadügyminiszter által a rend fenntartásárátküldött 200 főnyi tengerész-nemzetőr csapatot máris püsszaren-

— **Gaal Miklós dr. előadása.** Az ügyvédi kamarába szerda d. u. Gaal Miklós p. ii. tanácsos a háborús adótörvényekről tart előadást. A kiváló szakember előadása iránt nagy jóvágyokkal, mint a nagy közönség körében általában az érdeklődés.

— **Társadalomtudományi Társaság Debrecenben.** A progresszív irány követői -régóta nélkülöztek egy szigorúan tudományos centrumot, amely köré pártállási különbség nélkül csatlakozzanak és a társadalmi tudományok növeljék. Épp ezért nagy volt az érdeklődés a keeskedelmi kamarába összehívott értekezlet iránt, mely ily társaság létesítésének kérdésével foglalkozott dr. Tüdös Kálmán megnyitó beszédében rámutatott a tudományos buváriat és ösmeretterjesztés fontosságára. Dr. Geszti József főorvos tanulságos beszédében fejtette ki, mint a kérdés előadója, hogy önálló társaság létesítését óhajtja, melynek hármas feladata a társadalmi tudományokat művelni, a vonatkozó ösmereteket legszélesebb körben terjeszteni, a közoktatás egész vonalán is, végül szociálpolitikai kérdésekkel foglalkozni, azokat megvitatni, új intézmények létesítését felvetni, propagálni. Dr. Kuthi Sándor helyesebbnek tartja ha a társaság a budapesti Társadalomtudományi társaság fiókjaként alakul, melynek országos szervezete van

s ahol a progresszív világnézet legkiválóbb képviselőit találjuk. A tudomány közvetlen művelőinek kis csoportjánál fontosabbnak tartja a munkásszervezetekkel közvetlen kapcsolatot, fontos feladat a kiepolgárság szociális felvilágosítását is. Oktatók és oktatottak éles elválasztása nélkül, osztály kultúra mellőzésével, a tudomány ne legyen kevés kiváltságosé. Drezdner Armin, Dr. Sáfár László a praktikus ösmeretterjesztés problémáival foglalkoztak. Dr. Ady Lajos tanker., főigazgató a régi progresszisták szorosabb bekapcsolását kívánja, az oktató szervezetek szabad fejlődése érdekében is, nagy tetszés mellett mutatott rá a progresszív erők összetartásának szükségére. Szepessy Albert a szociáldemokrata-párt álláspontját fejtette ki. A munkásság szemlájza az ösmereteket, szívesen fogadja a társadalomtudományokkal komolyan foglalkozókat, mert tudni kar tőlük, amint ők is tanulhatnak a munkásságtól. Minthogy többen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a társaság a budapesti T. T. fiókjaként alakuljon meg, előkészítő bizottságot küldtek ki, mely ezt a kérdést megvitassa s az alapszabályokat elkészítse. A bizottságba megválasztottak többek közt: Dr. Ady Lajos, Gémes Imre, Dr. Horváth Sándor, Dr. Kenézy Gyula, Kiss Géza, Dr. Kuthy Sándor, Dr. Lefkovits Vilmos, Dr. Mártonffy Marcel, Dr. Gulyás I., Dr. Radó Rezső, Rauch Árpád, Dr. Sáfár László, Dr. Szántó Sámuel, Szepessy Albert, Dr. Tőkés János, Dr. Tüdös Kálmán, Dr. Vársáry Iván, Dr. Verzár Frigyes, Dr. Zoványi Jenő, Koncz Aurélné, Berger Mórné, Dr. Gesztiné, Dr. Szántó Margit, Hajós Géza, Gerő Miklós stb.

— **Garami Ernő képviselőjelölt.** Kiskunfélegyházáról táviratozzák, hogy az ottani szociáldemokrata párt Garami Ernő kereskedelmi minisztert képviselőnek jelölte.

— **Az összeirási biztosok.** Handler Gyula kormánybiztos-főispán ma kinevezte a választás eljárás előkészítésében fontos hivatással bíró összeiró biztosokat. A jelölteket a pártok nevezték meg és jelentették be a kormánybiztoshoz. Összeirási biztosok lettek a szociáldemokrata-párt részéről: Kapusi János nyomdász, Müller Lajos szabó, Kerekes Sándor postás, a függetlenségi Károlyi-párt részéről Farkas Andor vállalkozó, Gábor Jenő, dr. ügyvéd és Magyar Simon dr. ügyvéd, a radikális-párt részéről Labassa Lajos evangélikus lelkész és Kocsis Sándor dr. ügyvéd.

— **A juhok legeltetése.** A városi tanács mai ülésén megengedte a juhoknak a Hortobágyon való legeltetését. A gazdák már holnap jelentkezhetnek a számvevőségéknél.

— **Szociálisták és keresztyén szociálisták összejelölése.** Pápáról táviratozzák: Szerdán este egy nagyobb csoport szociáldemokrata bevomult a keresztyénszociálisták párt-helyiségébe, összetörték a butorokat és szertdobálta az iratokat. A szociáldemokrata párt titkársága kijelentette, hogy távol áll ezektől az elemektől, akiknek ténykedését elítéli. Ennek ellenére csütörtökön este keresztyén szociálista munkások inzuláltak egy szociáldemokratát, pénteken este pedig két szociálista munkásvezér lakásába belöttek. A pápal 7. huszárezred karhatalmi századának egy csoportja fegyveresen kivomult a keresztyén-szociálista párt körhelyisége elé s ebben belöttek a pártirodába. A lövések öt embert súlyosan megsebesítettek, akik közül 1 azonnal 1 az éjszaka folyamán meghalt, 2 a hallálal vívódik. A könnyű sebesültek száma 20. A vizsgálatot megindították s Reimrecht Antal kormánybiztos Pápára utazott. A polgármester a kormányznál a statárium kihirdetését kérte.

— **Brüll és Kollin fogműtermét Schwarz butoros házában, Piac-utca 71-ik szám alatt megnyitotta.**

Szociálisták nem engedték beszélni Laehne Hugót. Nyírbátorból távratozzák: Vasárnap délelőtt a függetlenségi párt nagygyűlést tartott, amelyet Laehne Hugo a kerület képviselője hívott össze. A népgyűlésen beszédet akart mondani, de a közönség szociálista tagjai megakadályozták beszéde elmondásában úgy, hogy Laehnenek el kellett távoznia a népgyűléstől.

— A csábítás titka címmel tartja Porzolt Kálmán az országosan ismert, páratlanul népszerű Zsolt egyetlen szenzációs előadását márc 25-én, kedden este hat órakor a Bika disztermében. Budapesten e szezonban az óriási érdeklődésre való tekintettel eddig már hét előadást kellett tartania. Az előadás izgatottan érdekes problémái a szerelem és a házasság köréből: Hogy csalunk mi? Hogy csaltok ti? A férjgás fortélyai. A nő szerelmi kizsákmányolása. A nők védelme. A házasság reformja. Nászut. Válás. Színházi szerelem. Népszerű Zsolt a legélvezetesebb és a legderűsebb előadó. Helyárak: Ülkheleveska földszinten 4, 7, és 11 K. Erkélyülés 3 K. Páholy 4 személyre 44 K. Jegyek előváltathatók a Színházi Figaró jegyirodájában, ref. bérpalota. A jegyekre már eddig is oly tömeges előjegyzések történtek, hogy célszerű azokról melőbb gondoskodni.

IRODALOM

SZOMORU MÁRCIUS.

Irta és felolvasta Budapesten az Országos Függetlenségi és 48-as Párt március 15-iki ünnepi vacsoráján: **Sebők László.**

Köröskörül az ég setét, borult,
Fejedre tették a tövis koszorút.
Szabad prédának néz az éji vad,
Szemedbe köp az undok, gyáva had,
Az ellened száz, — mindenki tépve mar, —
Szegény, szegény magyar!

Négy évig hullott, folyt a drága vér
És azt se tudtad, hogy miér', miér'?
Négy évig jártad kinzó Golgothád,
Nyomorba süllyedt, elpusztult hazád,
A rőt avar millió haltat takar, —
Szegény, szegény magyar!

A kinzó álom végre véget ért,
Tépett fiad vége pihenni tért.
S a félország ismét lángokban ég!
Oh Erdély, Bánát, Bácska, Felvidék!
Vértől piroslik újra az ugar, —
Szegény, szegény magyar!

Sosem volt még ily gyászos ünneplink,
Nem is tudom, vajjon ünnepelünk,
Vagy gyászolunk, s az asztalon a bor
Ünnep jele, — avagy halotti tor?
A vig mosoly égő könnyet takar, —
Szegény, szegény magyar!

... Polgár és munkás fogjatok kezét!
A szebb jövőbe csak egy út vezet:
— Milliók jajja felénk zokog, kiált
„Segítsetek!” — Mentsük meg a hazát!
Megharsan a menny, s akár a vihar
Petőfi szava zug:
Talpra magyar, talpra magyar!

SZÍNHÁZ

MUSOR

Csokonal-színház

KEDD: Remény, szociális dáma. A) bérlet. SZERDA: Tolvaj, színmű. B) bérlet. Délután: Ocskay brigadéros, új. előadás. CSÜTÖRTÖK: Rab Mátyás, operett. C) bérlet. PÉNTEK: Becsület, munkáselőadás. Bérlet-szünet.

Vigszínház

KEDD: Favorit, operett. SZERDA: Favorit, operett. CSÜTÖRTÖK: Az ötven éves férfi. Hajós Sándor színmű ujdonsága. PÉNTEK: Mágna Miska, operett.

SZOMBAT: Az ötven éves férfi, színmű. Délután: Az ötven éves férfi.

Színház hírek. Favorit. A Vigszínházban ma a Favorit operett kerül színpadra, mely előre látható volt az Idén is cassa darabja lesz a dírektornak. — A Remény. A Csokonal-színházban ma a Hérlében a Remény szociális színmű kerül színpadra. — Az ötven éves férfi. Hajós Sándor nagyszerű ujdonsága iránt, melynek csütörtökön lesz a Vigszínházban a bemutatója, nagy érdeklődés nyílvánult meg. Rab Mátyás. Csütörtökön kerül színpadra a Csokonal-színházban a Rab Mátyás operett, melynek szép zenéje és magyaros tárgyú cselekménye az elsőrendű szereposztással érdekes előadásnak ígérkezik.

Nővérek című drámát nagy tetszéssel fogadta a közönség. A fotográfia briliáns, a rendezés Deésy Alfréd ügyességét dicséri, a főszerepekben Kornai Richard, Peterdi Klára és Luci Vette kitűnők. Ma utóllára az Uranusban.

Hella Monja főszereplésével egy izgalmas artista drámát a „Pillangó kisasszony” mutat be az Apolló. A kiváló és népszerű művész új alkotása egyike a kinematográfia legkimagaslóbb produkcióinak.

Reinhardt Miska rendezésében a Boldogok színete című vidám négy felvonásos film költeményt mutat be az Arany Bika Mozi, az előadó művészek mint a Reinhardt ensemble tagjai meglepő produkciókat. Ma utóllára van műsoron.

SPORT

A D. T. E. Tornász szakosztálya szerdán f. hó 19-én, este 8 órakor a Dréher klubon termében értekezletet tart, melyre az e sporttal foglalkozó összes érdeklődőket meghívja az szakosztály vezetősége.

Meghívó.

A Nádudvari Takarékpénztár Részvénytársaság 1919 évi április hó 6-án d. e. 11 órakor Nádudvaron az intézet helyiségében tartja

XIII-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek azon felvezetéstől hivatnak meg, hogy a közgyűlésen csak azon részvényesek vehetnek részt, kik részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál vagy az Alföldi Takarékpénztárnál Debreczenben letétbe helyezik. Az évi mérleg- és eredmény-számla 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság üzleti helyiségében közszemlére kitétik.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. 1918. évről felvett mérleg-, nyereség-számla az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése.
2. Határozathozatal ezen számlák és jelentések elfogadása és a nyereség felosztása tárgyában.
3. A felmentvény megadása tárgyában határozat.
4. Az igazgatósági napidíjak s a felügyelő-bizottsági tiszteletdíjak megállapítása az 1919. évre.
5. Sorrend szerinti kilépett 2 igazgatósági tag helyének betöltése 3 évre.
6. 3 felügyelő-bizottsági tag választása 3 évre.

Könyvtárakat és egyes könyveket legmagasabb árban vásárol

AGZÉL HENRIK

moderna antikváriuma
Első Takarékp. palota.

Kívánatra házhoz megyek megtekinteni.

Telefon 575.

Apróhirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Képv. betűkkel nyomtatás kétszeresen számítható.

Aranyal-ozdítót, hűtőszert, bármilyen színes, színtelen, színes, színtelen (színes, színtelen) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban vásárol. — Wechslerre házhoz is elvessék. Képv. W. Haly Széchenyi-u. 19. szám.

Írókéssel legjobban javít Keszler első debreceni műsz. és Széchenyi-u. 1.

Gummi-bélyegzőt

pecsétnyomót és mindenféle vésést fémbe készít

PAULÓ vésnök
Battányi-utca 22. szám
Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt készítek.

Debreczeni Háztulajdonosok Egyesülete hivatalos helyiségét 1919 február 1-től kezdve Debreczeni Gazdák Bankja Kossuth-utca 17. szám alatt lévő ingatlan forgalmi osztályához áthelyezte. A háztulajdonosok az egyesületet mindenféle üzleti és pénzügyi dolgokban ott felkereshetik. Akik még a Háztulajdonosok Egyesületébe nem léptek be, azok szintén jelentkezhetnek ott. Debreczeni Gazdák Bankja ingatlan forgalmi osztálya.

Arany törött aranya, ezüstje, ékszersze, vagy záloglevele van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

SULFOTIN

gyógyyszer érkezett
GRÖSZ nagy ferencz
„Arany egyszernu” gyógyszerárába (Színház mellett) — Ugyanott mindenféle pipere cikkek, parfümök, száj- és hajvizek legolcsóbban beszerezhetők.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett 99 hold beltelek a vámospécsi úton, a vágygyárral szemben, tehát benn a városban; utcák, lakóházakkal körül véve. Ezen földterület mint beltelek, ház helynek alkalmas, alkalmas továbbá, amennyiben a városban fekszik, konyhakertészetre, vagy szőlő és gyümölcsös földnek. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Lapkihordó

„szszonyokat jó illetéssel felvesz a kiadóhivatal.”

Árverési hirdetmény.

A Hrabéczy Első Debreczeni Gőzmosó Vegytisztító és Ruhafestő r.-t. felszámolás alatt álló cég felszámolója az 1875 évi XXXVII. t. c. 112. § második bekezdése értelmében a Részvénytársaság ingatlan javainak, gyárépületének beépített gépeknek és az 1915 Pk. II. 15914. sz. végrehajtási jegyzőkönyvben összeirt ingóknak, gépeknek nyilvános árverés útján leendő eladását elrendeli.

Debreczenben Széchenyi-u. 42. szám alatt lévő és a debreczeni 11601. sz. tjkvben 2639. helyrajzi szám alatt felvett házastellekre, gyárépületre beépített gépekre és az 1915. Pk. II. 15914. sz. végrehajtási jegyzőkönyvben összeirt gépek ingókra, — együttesen 300.000 — korona kikiáltási árban.

A felszámoló az árverésnek Dr. Lintner Sándor debreczeni állami közjegyző közbenjöttével leendő megtartására hivatalos helyiségébe Ferencz József-ut 46. szám alatt 1919. évi március hó 20-ik napjának délután 3 óráját tűzi ki.

Az árverés alá eső ingatlan 300.000 K kikiáltási áron alul el nem adható.

Árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzü 30.000 K-át készpénzben letenni és az árverési feltételeket aláírni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 10 százalékáig kiegészíteni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt Dr. Lengyel Béla ügyvéd irodájában Debreczenben Ferencz József-ut 40. szám alatt tekinthetők meg.

Debreczen, 1919. március hó 15.

A Hrabéczy Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő r.-t. felszámolásban cég felszámolója.